

‘Tot un món’ sense substitut: Catalunya ja no és diversa?

Mar Carrera / @carrera_mar

TV3 ha tancat el programa de diversitat cultural ‘[Tot un món](#)’, després de més d’una dècada en antena. El tancament, que no s’ha acompanyat d’un anunci de cap alternativa, s’emmarca en una sèrie de canvis que ha portat a terme la nova direcció encapçalada per Vicent Sanchis.

Fem memòria. Era el 2004, l’any de la primera temporada i ‘Tot un món’ es presentava com un espai divulgatiu dirigit pel periodista Carles Solà per **abordar “el fenomen de la immigració i la diversitat cultural”**, reportatges de tres minuts sobre els aspectes relacionats amb “la nova immigració” i les diverses cultures i religions que conviuen a Catalunya. **Un programa referent, que durant aquests anys ha estat premiat** per entitats com ara el Consell de l’Audiovisual de Catalunya, el Consell Municipal d’Immigració de l’Ajuntament de Barcelona o la Fundació Lluís Carulla (premi Francesc Candel). Un format massa breu, segur, i sobretot amb un problema d’origen: el de “contenir” la diversitat en el primer canal públic català, com si complís una espècie de ridícula “quota” a l’hora de representar la població d’origen estranger resident a Catalunya (un 14%, segons l’[Idescat](#)) i la població catalana d’origens diversos.

TV3 no ha argumentat el perquè de la desaparició de ‘Tot un món’ ni n’ha proposat una alternativa

Si agafem el plantejament inicial de la primera temporada i el comparem amb el llenguatge que s’empra avui per parlar dels moviments de persones, hi veurem canvis de matís (ja no parlem de coexistència de cultures, sinó d’aportacions culturals sota un mateix paraigua, per exemple, el de la interculturalitat; l’èmfasi no és en l’acollida, sinó en l’adaptació mútua de les persones que conviuen a Catalunya). En ple 2017, s’ha posat sobre la taula amb força el tema de les persones refugiades, i, a principis de segle, no tenien la mateixa visibilitat. Ara bé, què ha canviat en la societat del 2017 perquè un programa així hagi de deixar d’emetre’s? Des del mes passat, **TV3 no s’ha dignat a fer cap nota pública —més enllà de l’explicació reglamentària al Parlament de Catalunya— on argumenti el perquè del tancament**, que, segons revelava el Sindicat de Periodistes de Catalunya en una [nota de queixa](#), és degut a raons organitzatives i de personal. La cadena tampoc ha proposat públicament una alternativa a ‘Tot un món’. De fet, fa alguns mesos el programa ja va rebre una estocada de mort: es va traslladar de l’horari de just abans del ‘Telenotícies migdia’ al cap de setmana a les onze del matí. Mesos més tard, la baixada d’audiència era ja un fet evident, i un argument “real” per al seu tancament.

Ja no és necessari

Si TV3 tanca un programa d’aquestes característiques, potser és perquè creu que ja no és necessari: ja no cal reflectir la diversitat cultural, pensen, perquè ja hi ha espais de representació. Enrere ha quedat aquell any 2000, tombant de segle amb un augment significatiu d’immigració. També **han deixat de tenir tant sentit iniciatives com l’anomenada Festa de la Diversitat**, que es feia cada any per mostrar, com en un aparador, els elements folklòrics culturals de les minories ètniques a Catalunya —recentment a CRÍTIC [explicàvem](#) una polèmica sobre la celebració.

Així, vist el context, TV3 hi afegeix un nou argument: aquests programes no generen prou audiència;

'ergo', no generen prou publicitat. I la funció de servei públic, on ha quedat? És igual que l'enfocament del programa contribuís a prevenir situacions de racisme a Catalunya i a fomentar la convivència als barris. L'èmfasi no era en la diferència entre les persones i els col·lectius, sinó en el punt comú, les fortaleses i les debilitats, estructurals i específiques. **En lloc de presentar elements culturals estàtics i cosificats, 'Tot un món' s'endinsava a conèixer les vides quotidianes de persones, amb moltes identitats** (la professional, l'educativa, la familiar...). Per exemple, en els darrers capítols es presentava la vida de tres cantants, The Sey Sisters, tres germanes d'origen ghanès (dues d'elles ja nascudes a Osona), o la faceta de sindicalista a Girona de Yasser Saadouné, nascut al Marroc. És clar que també hi ha espai per a les crítiques: el programa, per exemple, contribuïa a una certa idealització de les minories a partir de la selecció de trajectòries d'èxit, quan la realitat acostuma a ser més complexa. O s'emmarcava en un perfil de persones coneixedores del català, en molts dels casos, i força implicades socialment i política.

Catalunya continua instal·lada en el sistema d'opressió del racisme que s'edifica com a sistema estructural

Però, acostumats a l'emissió de notícies sobre salts "massius" a la tanca de Ceuta i Melilla o a la vinculació de les cultures subalternes amb la delinqüència, potser no fóra tan desmesurat donar a conèixer un altre enfocament sobre la vida d'aquestes persones?

Si TV3 tanca un programa com 'Tot un món', és perquè ha deixat enrere fets xenòfobs com els ocorreguts contra veïns magribins de Ca n'Anglada a Terrassa o l'oposició a la mesquita de Premià de Mar. En quin món viu la direcció de TV3? Què s'imaginen que ja s'ha atorgat el dret a vot a totes les persones que viuen i treballen a Catalunya? (i més en ple prererèndum). En l'àmbit educatiu, és que les persones musulmanes ja poden portar els seus fills als menjadors de les escoles perquè s'hi pot menjar 'halal'? O és que els venedors ambulants de les platges catalanes —o de la mateixa Barcelona— són tractats cordialment per la policia quan despleguen la seva manta? No, **malauradament, en ple segle XXI, continuem parlant de racisme, de xenofòbia, d'islamofòbia, de la mateixa manera que fa 13 anys**. Catalunya continua instal·lada en el sistema d'opressió del racisme, no aquell que es limita a generar estereotips i prejudicis, sinó aquell que s'edifica com a sistema estructural i institucional que oprimeix les persones pel seu color de pell, origen, religió, gènere, classe, etc. Les 500 persones que es van adreçar el 2016 a SOS Racisme per situacions de discriminació ho corroboren (vegeu l'[informe anual](#)).

Més enllà de 'Tot un món'

L'equip de 'Tot un món', format pel seu director, Carles Solà, i tot l'equip de realització, redacció i producció, no s'ha dedicat a fer només el seu programa dins la televisió. Una de les labors realitzades dins la cadena pública va ser **crear una base de dades de fonts de persones d'origens diversos per nodrir els informatius, molt avesats a presentar la cara més negativa del fet migratori**. L'organització de formacions internes sobre diversitat cultural va ser una altra fita acompanyada per l'equip del programa. Sense comptar-hi la col·laboració de l'equip i en especial de Carles Solà amb entitats socials, en comissions de treball del Col·legi de Periodistes sobre el tema, o fins i tot en la promoció de publicacions com el manual de Jean-Paul Marthoz adreçat a periodistes, '[Corresponsals de les migracions](#)'.

Per acabar, deixeu-me fer l'apartat de les situacions conjunturals. Que Carles Solà sigui el nou director del programa '30 minuts' és una bona notícia, però no ha de fer-nos oblidar la desaparició del programa pel qual ha estat lluitant durant 13 anys. **Que la situació mediàtica del referèndum s'acosti no justifica canvis de plantilla inesperats i, en conseqüència, de continguts**.

Als formats “en positiu”, de periodisme lent, els costa fer-se un lloc en la lògica mercantilista de la TV

Totes sabem que als formats originals, diferents, “en positiu”, de periodisme lent, els costa fer-se un lloc en la lògica mercantilista de la televisió. Recentment, la periodista Tania Adam, amb qui vaig coincidir al festival Black Barcelona d’afrodescendents, em deia: “Per què deu ser que la tendència actual és carregar-se totes aquelles propostes que aposten d’una manera decidida per a la ‘creativitat’?”. És temps de grisori i de pocs continguts que ens donin aire. **TV3, com a servei públic, ha de garantir una graella de continguts que incloguin referents de totes les diversitats, també les culturals**, i ha de contribuir, juntament amb les institucions i la societat civil, no solament a prevenir potencials problemes de convivència, sinó sobretot a erradicar el racisme. L’adéu exprés a ‘Tot un món’ (que també denunciava SOS Racisme en [un comunicat](#)) només fa que sumar un granet de sorra més a la invisibilització d’aquells continguts que, amb aire crític, volen repensar el món actual. Esperem, però, que TV3 rectifiqui i puguem canviar el titular d’aquest article.

Mar Carrera és periodista i editora de Pol·len Edicions.